

BİLGİ NOTU

KONU	RUSYA DIŞ TİCARETİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER 2017 YILI VERİLERİ
HAZIRLAYAN KURUM	TC MOSKOVA BÜYÜKELÇİLİĞİ TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ
HAZIRLAYAN	MURAT H. ÖZTÜRK MOSKOVA TİCARET MÜŞAVİRİ

2017 yılında Rusya'nın ihracı, 2016 yılına göre %25 oranında artış göstererek 357 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

2017 yılında Rusya'nın ithalatı, 2016 yılına göre %24 oranında artış göstererek 227 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

2017 yılında Rusya'nın dış ticaret hacmi 584 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

2017 yılı itibarıyla Rusya'nın dış ticaretinin uluslararası organizasyonlar çerçevesinde görünümü aşağıdaki tabloda yer almaktadır;

ULUSLARARASI ORGANİZASYON	RUSYA'NIN DIŞ TİCARETİNDEKİ YERİ
Avrupa Birliği	% 42
Asya-Pasifik Ekonomik İşbirliği	% 31
Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT)	% 12
Avrasya Ekonomik Birliği (AEB)	% 9
OPEC –Petrol İhracatçıları Birliği	% 3
BRICS – Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin ve Güney Afrika	% 18

2017 yılı itibarıyla Rusya'nın dış ticaretinde genel olarak öne çıkan ülkeler aşağıdaki tabloda yer almaktadır;

ÜLKE	RUSYA'NIN DIŞ TİCARETİNDEKİ YERİ
Çin Halk Cumhuriyeti	% 15
Almanya	% 9
Hollanda	% 7
Belarus	% 5
İtalya	% 4
Türkiye	% 4
ABD	% 4
Kore Cumhuriyet	% 3
Kazakistan	% 3
Ukrayna	% 3

Rusya'nın 2017 yılı dış ticaret verileri, öne çıkan ülkeler bazında aşağıda sunulmaktadır;

ÜLKE	İHRACAT (Milyar Dolar)	İTHALAT (Milyar Dolar)
Çin Halk Cumhuriyeti	38.9	48
Hollanda	35.6	3.9
Almanya	25.7	24.2
Belarus	16.5	10.6
Türkiye		
İtalya	13.8	10.1
ABD	10.7	12.5

Rusya'nın 2017 yılında, kendisinin de üyesi olduğu Avrasya Ekonomik Birliği (AEB) ülkeleri ile yapmış olduğu ticareti yansıtan tablo aşağıda sunulmaktadır;

ÜLKE	İHRACAT (Milyar Dolar)	İTHALAT (Milyar Dolar)
Belarus	16.5	10.6
Kazakistan	11.1	4.4
Ermenistan	1.1	0.4
Kırgızistan	1.2	0.2

İHRACAT

Rusya'nın ihracatı 2017 yılında, 2016 yılına göre 71 milyar dolar ve %25'lik bir artış göstererek 357 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

2015 yılına kıyasla, Rusya'nın Avrupa Birliği ülkelerine yaptığı ihracatta özellikle Hollanda ve İtalya'ya %2 oranında olmak üzere bir azalma söz konusudur. Aynı şekilde, Türkiye, Japonya ve Ukrayna'ya yapılan ihracatta da %1 oranında bir azalma mevcuttur. Bununla birlikte, Belarus'a yapılan ihracat %1, Çin'e yapılan ihracat ise %3 artmıştır.

Rusya'nın 2017 yılı ihracatına değer açısından bakıldığında, yakıt ve enerji ürünlerinin genel ihracat içinde %59 ile ciddi bir paya sahip olduğu görülmekte olup, ilgili rakam 2017 yılında 2016 yılına göre %27'lik bir artışla 211 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Bununla birlikte, her ne kadar değer bakımından ciddi bir artış söz konusu olsa da, ham petrol ve petrol ürünlerinin ihracatı "fiziki hacim" bakımından 2016 yılına göre 2017 yılında %1 oranında azalmıştır.

Rusya'nın enerji bazlı ihracat kalemlerinin temel itibarıyla; %38 ham petrol, %24 petrol ürünleri, %14.5 doğal gaz ve %6 ile taşkömüründen müteşekkil olduğunu belirtmekte fayda bulunmaktadır.

Diğer taraftan, Rus ekonomisi yukarıda belirtilen verilerde ortaya koyulduğu üzere enerji kaynaklarının ihracatına ciddi şekilde bir bağımlılık arz etmekte birlikte, 2017 yılında enerji dışı ürünlerin de ihracatında artışlar söz konusudur.

Rusya'nın enerji dışı temel ihraç kalemleri aşağıda yer almaktadır;

-Metaller ve metalden yapılan mamul eşyalar (yassı demir, alaşımsız çelik, işlenmemiş alüminyum)

-Makine ekipman ve araçları (turbojet motorlar, yakıt elementleri), nükleer güç ekipmanlarının parçaları

-Kimyasal ürünler (özellikle mineral ve organik gübreler)

-Gıda ürünleri ve tarımsal hammaddeler (özellikle buğday ve meşin)

Yukarıda zikredilen ve 4 ana başlıkta gösterilen ürünler, Rusya'nın enerji dışı ürün ihracatının yaklaşık %81'ini oluşturmaktadır.

Bu çerçevede, Rusya'nın ihracatında 2017 yılında enerji dışı öne çıkan ürünler ve bunların enerji dışı ürün ihracatındaki yüzdesel payları aşağıdaki şekilde gösterilebilir;

ÜRÜN	2016	2017
Gıda Ürünleri	%15	%15
Kimyasal Ürünler	%19	%18
Değerli Taşlar ve Metaller	%4	%4
Metaller ve Metalden Mamul Eşyalar	%25	%27
Makinalar, Teçhizatı ve Ulaştırma Araçları	%21	%23
Kumaş, Elbise ve Ayakkabı	%1	%1

2017 yılında Rusya'nın ihraç ettiği yassı demir veya haddelenmiş alaşımsız çelik miktarı 2016 yılına göre %26.8 artmış, bu çerçevede bu üründe Türkiye'ye yapılan ihracat da %56.4 oranında artmıştır.

2017 yılında Rusya'nın ihraç ettiği demir yarı mamülleri ve alaşımsız çelik ihracatı 2016 yılına göre %34.9 artmış ve bu üründe Türkiye'ye yapılan ihracat da %11.4 artmıştır.

2017 yılında Rusya'nın işlenmemiş alüminyum ihracatı 2016 yılına göre %16.7 oranında artmış ve bu üründe Türkiye'ye yapılan ihracat %52.3 artmıştır. **Türkiye, Rusya'nın alüminyum ihracatında en fazla artış kaydedilen ülke olmuştur.**

2017 yılında Rusya'nın makine, makine ekipmanları ve ulaştırma araçları ihracatı 2016 yılına oranla %14.6 artmış ve 28.1 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Rusya'nın gıda ve tarım ürünleri ihracatı 2016 yılına kıyasla %21.5 oranında artmış ve 20 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır. Bu rakamın değer olarak %37'sini tahıl ihracatı oluşturmuştur.

Rusya'nın Türkiye'ye gıda ve tarım ürünleri ihracatı ise %29.9 oranında artmıştır.

2017 yılında Rusya'nın kimyasal ürün ihracatı 2016 yılına göre %15 oranında artış göstererek 23.9 milyar dolara ulaşmıştır. İhraç edilen kimyasal ürünlerin yaklaşık %30'unu mineral ve organik gübreler oluşturmaktadır.

İTHALAT

2017 yılında Rusya'nın ithalatı, 2016 yılına göre %25 oranında 45 milyar dolar artmış ve 227 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

2017 yılında Rusya'nın ithalatında Asya-Pasifik Ekonomik İşbirliği üyesi ülkelerin (Avustralya, Bruney, Kanada, Endonezya, Japonya, Kore Cumhuriyeti, Malezya, Yeni Zelanda, Filipinler, Singapur, Tayland, ABD, Çin Halk Cumhuriyeti, Papoa Yeni Gine, Şili, Peru, Rusya ve Vietnam) payı %40'tan fazladır. **Birlik üyesi Çin'in, Rusya'nın ithalatındaki payı %21'dir.**

Yine, Rusya'nın 2017 yılı ithalatında Avrupa Birliği üyesi ülkelerin payının %38 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Bu çerçevede, Almanya'nın payı %11, İtalya ve Fransa'nın payları ise %4 olarak gerçekleşmiştir.

BDT ülkelerinin Rusya'nın ithalatındaki payı ise %11 olarak gerçekleşmiştir.

Bu çerçevede, 2017 yılında Rusya'nın en çok ithalat yaptığı ülkeler ve bunların toplam ithalattaki payları aşağıdaki tabloda gösterilmektedir;

ÜLKE	PAY
Çin Halk Cumhuriyeti	%21
Almanya	%11
ABD	%6
Belarus	%5
İtalya	%4
Fransa	%4

2017 yılında Rusya'nın ithalatında öne çıkan ürün grupları ve bunların toplam ithalat içindeki payları ise aşağıda yer almaktadır;

ÜRÜN	PAY
Makineler, makine ekipmanları, (kara) taşıma araçları	%49
Kimyasal ürünler	%18
Gıda ve Tarım Ürünleri	%13
Metaller ve Metal Ürünleri	%7
Tekstil Ürünleri ve Ayakkabı	%6

Rusya'nın makine ve ekipmanları ithalatının içinde sırasıyla en önemli kalemleri mekanik ekipmanlar (%41), elektrikli ekipmanlar (%24) ve kara taşımacılığı araçları (%20) oluşturmıştır.

Rusya'nın en fazla makine ve ekipmanları satın aldığı ülkeler sırasıyla Çin (%28), Almanya (%13), ABD (%9), Japonya (%6), Kore (%5) ve Fransa (% 5)'dir.

Bu alanda özellikle Çin, ABD ve Almanya'dan yapılan ithalatın artmış olduğuna dikkat çekmek gerekmektedir.

2017 yılında Rusya'nın **mekanik ekipmanlar** ithalatı 2016 yılına göre %28 oranında ve yaklaşık 10 milyar dolar artmış ve 45 milyar dolara ulaşmıştır.

Mekanik ekipmanların artışında; buldozer, greyder, lastik ve plastik işleme ekipmanlarının, sıvı pompaların, pnömatik aletlerin, içten yanmalı motorların, sanayi makine ve ekipmanlarının artışının etkili olduğu söylenebilir. Özellikle buldozer ve greyder ithalatı 2017 yılında yaklaşık 2 kat artmıştır.

2017 yılında Rusya'nın **elektrikli ekipmanlar** ithalatı 2016 yılına göre %24 oranında ve 5.2 milyar dolar artarak 27 milyar dolara ulaşmıştır. Bunun yaklaşık 1.7 milyar dolarını hücresel ağırlar için kullanılan telefon aparatları oluşturmuş ve anılan aparatların yaklaşık %63'ü Çin'den, %17'si ise Vietnam'dan ithal edilmiştir.

2017 yılında Rusya'nın **kara ulaştırma araçları** ithalatı 2016 yılına göre %36 oranında ve 6 milyar dolar artmıştır. Mezkur artışta özellikle otomobiller için; gövde, şase vb. dahil olmak üzere, yedek parça ithalatında 2016 yılına göre yaşanan yaklaşık 2.6 milyar dolarlık artışın payı büyüktür. Yine traktör ve yük aracı ithalatında da, 2016 yılına kıyasla yaklaşık 1 milyar doları bulan artışlar yaşanmıştır.

Bu çerçevede Rusya'da "kara ulaştırma araçları ve parçaları" ithalatındaki kalemlerin yüzdeleri ve bunların ithalatında 2016 yılına göre yaşanan değişiklikler aşağıdaki şekilde izah edilebilir;

2016 yılına kıyasla 2017 yılında **araba yedek parçaları (şase ve gövde dahil)** ithalatı bir değişiklik göstermemiş ve "kara ulaştırma araçları ve parçaları" ithalatındaki %44'lük payı muhafaza etmiştir.

2016 yılına kıyasla 2017 yılında **araba** ithalatında %7'lik bir azalma olmuş ve araba ithalatının "kara ulaştırma araçları ve parçaları" ithalatındaki payı %31 olarak gerçekleşmiştir.

2016 yılına kıyasla 2017 yılında **traktör ve yük araçları** ithalatında %6'lık bir artış olmuş ve traktör ve yük araçları ithalatının, "kara ulaştırma araçları ve parçaları" ithalatındaki payı %17 olarak gerçekleşmiştir.

2017 yılında genel **kimyasal ürünler ithalatında** ilaç eczacılık ürünlerinin payı %27, plastik ve plastikten ürünlerin payı ise %22 olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılına kıyasla ilaç eczacılık ürünleri ithalatı 1.9 milyar dolar, plastik ve plastikten ürünlerin ithalatı ise 1.2 milyar dolar artmıştır. İlaç eczacılık ürünleri ithalatında Almanya, Fransa, İtalya, Hindistan ve İsviçre baş sıralarda yer almaktadır. Yine kauçuk, lastik ve bunlardan elde edilen ürün ithalatı da 800 milyon dolarlık bir artış göstermiştir. Bu gruptaki ithalatın yaklaşık yarısını lastikler ve pnömatik lastikler oluşturmaktadır.

Bu çerçevede Rusya'da 2017 yılında ;

İlaç eczacılık ürünleri ithalatı 10.8 milyar dolar,

Plastik ve plastik ürünler ithalatı 8.8 milyar dolar,

Kauçuk, lastik ve bundan elde edilen ürün ithalatı 3.6 milyar dolar,

Sabun ve temizlik ürünleri ithalatı 1.4 milyar dolar,

Uçucu yağlar ithalatı 3.1 milyar dolar,

Organik kimyasal maddeler ithalatı 3.5 milyar dolar

olarak gerçekleşmiştir.

2017 yılında **gıda ürünleri ithalatı, 29 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.** Bu rakam 2016 yılına göre 3.8 milyar dolarlık ve %15'e tekabül eden bir artışı göstermektedir.

Gıda ürünleri ithalatında yüzdesel olarak aşağıdaki ürünler ön plana çıkmaktadır;

GIDA ÜRÜNÜ	İTHALAT MİKTARI (MİLYAR DOLAR)
Meyve ve Fındık	4.7
Et ve Yenilebilir Et Sakatları	2.7
Süt Ürünleri	2.6
Alkollü ve Alkolsüz İçecekler	2.5
Yağlı Tohumlar ve Meyveler	1.8
Sebzeler	1.8
Balık ve Kabuklular	1.6
Farklı Gıda Ürünleri	1.3
Diğer	9.7

2017 yılında Türkiye'den ithal edilen gıda ve tarım ürünlerinde en ciddi artış; kiraz, üzüm ve soğanda olmuştur.